

פרופ' שמואל פיינר – קורות חיים - 2023

שמואל פיינר הוא פרופסור אמריטוס במחלקה לתולדות ישראל ויהדות זמננו באוניברסיטת בר אילן. מכהן כראש החברה ההיסטורית הישראלית.

נולד בתל אביב בשנת 1955, התחנך בתיכון העירוני ב' (צייטלין), ואת כל לימודיו האקדמיים עשה באוניברסיטה העברית בירושלים. סיים תואר ראשון בהיסטוריה כללית ובהיסטוריה של עם ישראל (1980), תואר שני בהיסטוריה של עם ישראל (1984), ותואר שלישי בהיסטוריה של עם ישראל (1990). מייד לאחר הדוקטורט זכה במילגת אלון והצטרף לסגל המרצים במחלקה לתולדות ישראל בפקולטה למדעי היהדות באוניברסיטת בר אילן. בשנת 2001 עלה לדרגת פרופסור מן המניין. בשנים 2001-2004 שימש ראש המחלקה, ועד 2023 היה מופקד הקתדרה לתולדות היהודים בגרמניה. היה פרופסור אורח באוניברסיטאות ייל, לוצרן ופרנקפורט. שמואל פיינר הוא תושב ירושלים, נשוי לרבקה, אב לחמישה וסב לשבעה עשר נכדים.

שמואל פיינר הוא היסטוריון של העם היהודי בעת החדשה ובעיקר במאות 18-19. במחקריו הוא מבקש לשחזר את השבילים המפותלים והמורכבים שבם עברו היהודים מ"העולם הישן" אל "העולם החדש", להקשיב לקולות התקווה והמצוקה של בני הזמן שמעידים על המתחיות והאתגרים הגדולים ולפענח את קוד המודרניזציה היהודית. הוא היסטוריון מובהק של תנועת ההשכלה היהודית במרכז ומזרח אירופה ופירסם ספרים רבים בעברית ובאנגלית על התודעה ההיסטורית של ההשכלה, על מהפכת הנאורות במאה התשע עשרה, על שורשי החילון היהודי ועל מלחמת התרבות שהתהוותה במאה התשע עשרה. הביוגרפיה פרי עטו על משה מנדלסון, היהודי ההומניסטי והליברלי הראשון, ראתה אור בעברית, אנגלית, גרמנית וסינית. לאחרונה השלים שני כרכים שמספרים את הביוגרפיה של המאה השמונה עשרה היהודית, שעמדה בסימן התעצמות האוטונומיה של הפרט ושאיפות לאושר ותיקון העולם, והתאפיינה בסתירות ובניגודים.

שמואל פיינר הוא עורך כתב העת ציון. בשנים 2007-2019 כיהן כראש מכון ליאו בק בירושלים. בין היתר זכה בפרסים: Meyer Struckmann Koret Jewish Book Award in History (2004); Preis (2007); פרס שזר (2010); Alexander von Humboldt Research Award (2011-2012).